



Vlaams  
Parlement

ingediend op **515** (2020-2021) – Nr. 1  
27 oktober 2020 (2020-2021)

## **Verslag van de gedachtewisseling**

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,  
Gelijke Kansen en Inburgering  
uitgebracht door Maaïke De Vreese

met de nieuwe provinciegouverneurs  
van Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant

---

*Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:*

*Voorzitter:* Kris Van Dijck.

*Vaste leden:*

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Koen Van den Heuvel, Brecht Warnez;

Stephanie D'Hose, Tom Ongena;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneekhout;

Maxim Veys.

*Plaatsvervangers:*

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Jo Brouns, Katrien Partyka;

Emmily Talpe, Bart Tommelein;

Meyrem Almaci, An Moerenhout;

Kurt De Loor.

*Toegevoegde leden:*

Lise Vandecasteele.

## INHOUD

1. Inleiding door minister Bart Somers .....	4
2. Toelichting door Jos Lantmeeters .....	5
3. Toelichting door Carina Van Cauter .....	7
4. Toelichting door Jan Spooren .....	9
5. Vragen en opmerkingen van de commissieleden .....	12
5.1. Tussenkomsst van Nadia Sminate.....	12
5.2. Tussenkomsst van Katrien Partyka .....	12
5.3. Tussenkomsst van Jeremie Vaneeckhout .....	13
5.4. Tussenkomsst van Kurt De Loor .....	14
5.5. Tussenkomsst van Brecht Warnez.....	15
5.6. Tussenkomsst van Tom Ongena .....	15
6. Antwoorden van de gouverneurs.....	16
6.1. Antwoorden van Jos Lantmeeters.....	16
6.2. Antwoorden van Carina Van Cauter .....	17
6.3. Antwoorden van Jan Spooren .....	19
7. Slotbeschouwing door minister Bart Somers .....	20
Gebruikte afkortingen .....	21

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 6 oktober 2020 een gedachtewisseling met de nieuwe provinciegouverneurs van Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- Jos Lantmeeters, gouverneur van de provincie Limburg;
- Carina Van Cauter, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen;
- Jan Spooren, gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant;
- Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen.

## 1. Inleiding door minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* is van oordeel dat de figuur van de gouverneur een belangrijke en constructieve rol kan spelen, ook op momenten dat er crisissituaties zijn. In feite nemen de gouverneurs een unieke positie in het beleidslandschap in omdat zeer veel beleidsniveaus elkaar daar ontmoeten. Zij spelen een actieve verbindings- en verzoeningsrol met linken naar de Federale Regering, de Vlaamse Regering, de provinciebesturen en de lokale besturen. Deze rol van verbindingspersoon is ook opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord.

De drie nieuwe gouverneurs hebben veel ervaring en zullen inhoudelijk een belangrijke rol kunnen spelen. In eerste instantie hebben de gouverneurs een taak als toezichhoudende overheid. Het verheugt de minister dat men wat dat betreft op dezelfde lijn zit, namelijk dat men uitgaat van vertrouwen en autonomie, met een focus op ondersteuning en enkel optreden bij duidelijke schendingen van de regelgeving. Wanneer er interpretatieproblemen zijn, is het van belang om veel aandacht te hebben voor de positie van het lokale bestuur zelf.

Ten tweede is het de bedoeling dat de gouverneurs bij de fusieoperaties een informerende, faciliterende en aanmoedigende rol spelen. Uiteraard wordt niet verwacht dat zij dwingend optreden. Fusies moeten gebaseerd blijven op vrijwilligheid. Maar gouverneurs kunnen op basis van hun gezag en in alle discretie veel dingen mogelijk maken. De minister heeft hen gevraagd ter zake een actieve rol op te nemen en zij hebben dat met enthousiasme aanvaard.

Ten derde ziet de minister voor de gouverneurs een rol weggelegd bij de regiovorming. Toenmalig minister van Binnenlands Bestuur, Geert Bourgeois, is ooit begonnen met een inventarisatie van de diverse tussenniveaus en bovenlokale samenwerkingsverbanden in Vlaanderen. Het gaat om een eindeloze reeks van samenwerkingen die sinds die studie enkel nog groter is geworden. Het wordt tijd dat hierin vooruitgang kan worden geboekt. Uiteindelijk zal een gordiaanse knoop moeten worden doorgehakt. De Vlaamse Regering zal een worp doen van wat volgens haar de ideale regio is. Dit zal niet vanuit een oekazehouding worden opgelegd. Voor het grootste deel zullen de gemeenten akkoord kunnen gaan maar er zullen altijd gemeenten zijn die te paard zitten op meerdere regio's. Lier bijvoorbeeld, hoort die stad eerder bij Antwerpen of Mechelen? Een ander voorbeeld is Nijlen. Hoort die gemeente bij Mechelen of bij de Kempen?

De Vlaamse Regering zal na overleg een voorstel op tafel leggen. Vervolgens zal men aan de gouverneurs vragen om hiermee de boer op te gaan en op het veld te gaan luisteren hoe men daar lokaal tegenover staat. Zij kunnen daarvoor draagvlak zoeken en eventueel correcties aanbrengen. De minister maakt de vergelijking met de totstandkoming van de vervoerregio's. Dat was ook een operatie waarin de gouverneurs een belangrijke rol hebben gespeeld. Op die manier wil men recht doen aan de positie van de gouverneurs als eerstelijnscontact met de lokale besturen.

## 2. Toelichting door Jos Lantmeeters

*Jos Lantmeeters* bedankt de commissie voor de uitnodiging. Hij zal vandaag geen theoretische uiteenzetting geven. Het heeft weinig zin om een overzicht te geven van de taken van de gouverneur. Wel zal worden aangegeven hoe een en ander in de praktijk verloopt.

Het eerste wat een gouverneur moet doen, is zijn provincie graag zien. Dat is bij de spreker absoluut het geval. De eerste taak bestaat er dan in de provincie, zijn inwoners en burgemeesters te leren kennen.

Een gouverneur moet proberen zelf op de achtergrond te blijven. Hij moet een vertrouwensfiguur zijn die verbindingen legt. Dat is niet mogelijk als men voorop wil gaan in de strijd. De functie van gouverneur wordt in feite onderschat door de samenleving. De hier aanwezige commissieleden zullen wel weten wat een gouverneur allemaal doet, maar dat geldt niet voor de meeste burgers. Een gouverneur 'verkoopt' zich vandaag niet goed. Het zou geen kwaad kunnen dat de mensen een beter zicht zouden krijgen op de taken van een gouverneur.

### *Coördinatie*

Limburg is geen provincie zoals een andere. De minister sprak in zijn inleiding van regiovorming. In dat verband is het veel eenvoudiger in Limburg dan in andere provincies te wonen. Reden is bijvoorbeeld dat Limburg intercommunales telt die heel de provincie overlappen. Destijds voorzag Infrac de elektriciteitsvoorziening in heel de provincie Limburg (en in enkele gemeenten daarbuiten). Ook afvalophaling, gehandicaptenzorg en cultuur hebben een provinciale dimensie. In het kader van het debat over de regiovorming kan men kijken naar de bestaande brandweerzones of politiezones of men kan Limburg als een regio bekijken. De spreker geeft de voorkeur aan de laatste optie. Hij verwijst ook naar SALKturbo, dat een project is dat heel de provincie omvat.

De Vlaamse Regering heeft in het verleden turbomanagers aangesteld voor de grote Vlaamse investeringsprojecten. In Limburg werd daarbij telkens de gouverneur als projectbeheerder en -begeleider aangesteld. Hetzelfde geldt voor het complex project Noord-Zuid Limburg. De Noord-Zuidverbinding is een verbinding die in Eindhoven vertrekt en tot Hasselt gaat en dus de helft van de provincie doorkruist. Ook in dat dossier heeft de Vlaamse Regering de gouverneur als projectbeheerder aangesteld.

### *Eigen initiatieven*

De gouverneur wil inzetten op regiovorming en kijkt daarbij in de richting van het project Stad Limburg. In Limburg zijn er geen grote steden die een economische trekker voor de hele provincie zijn. Centrumsteden als Hasselt, Genk, Sint-Truiden en Tongeren zijn onvoldoende groot om een trekker voor de hele provincie te zijn. Hoe kan men de regio dan best laten werken? Volgens de spreker bekijkt men de provincie Limburg daarvoor best als een stad. De provincie telt nog geen 900.000 inwoners. Heel wat Europese steden tellen meer inwoners. Dat betekent niet dat Stad Limburg het resultaat zal zijn. Er zal immers met de burgemeesters worden gesproken en er zal bekeken worden of er toch niet een onderverdeling moet zijn.

Jos Lantmeeters doet momenteel een rondgang in alle Limburgse gemeenten. Hij wil daarbij alle mogelijke gevoelige punten bespreken. Ook Cultuur Offensief Limburg zal aan bod komen. Het is een oude discussie dat de Limburgse verenigingen vinden dat zij onvoldoende middelen van de Vlaamse Regering krijgen. De gouverneur heeft de verenigingen daarom opnieuw verenigd in Cultuur Offensief Limburg. De bedoeling is niet zozeer om te klagen of front te vormen maar wel om

een verbindend project te ontwikkelen in samenwerking met de cultuursector en de -verenigingen. Limburg verenigt zich dus en telkens opnieuw gebeurt dat rond de figuur van de gouverneur.

De ambtswoning van de gouverneur zal worden bekeken als het Huis van de Limburger. Het is dus de bedoeling om het project van stadsvorming in Limburg en het verenigen van de krachten via de provincie te laten verlopen.

#### *Toekomstige initiatieven*

Jos Lantmeeters is in opdracht van de Vlaamse Regering voorzitter van de Cleantech Antenne. Dit valt in principe ook buiten de normale opdrachten van de gouverneur. De gouverneur treedt hier op als katalysator, als de persoon die bedrijven en wetenschappers samenbrengt om tot een duurzame economie in Limburg te komen.

De spreker is eveneens betrokken bij het Instituut Inclusief en Excellent. Hij neemt deze rol op samen met zijn voorganger Herman Reynders en de voormalige rector van de Universiteit Hasselt. In Limburg is er een probleem met schoolachterstand. Limburg pakt dat probleem zelf aan en start daaromtrent op eigen kosten studies op.

Belgisch-Limburg deelt een gemeenschappelijke geschiedenis met Nederlands-Limburg. In Nederland wordt de functie van gouverneur uitgeoefend door een commissaris van de Koning, behalve in Limburg waar de functie door een gouverneur wordt uitgeoefend. Er zijn daarmee al de nodige contacten geweest, waarbij de inter-Limburgse samenwerking wordt bekeken, ook wat cultuur betreft.

De Euregio Maas-Rijn is een belangrijk samenwerkingsverband tussen de provincie Limburg, de provincie Nederlands-Limburg, de provincie Luik en de streek rond Aken. Het project met hoofdzetel in Eupen coördineert heel wat Europese projecten. Er is bijvoorbeeld het Interregprogramma van de Europese Unie dat middelen ter beschikking stelt om grensoverschrijdend te werken. De Euregio Maas-Rijn kwam reeds in 1976 tot stand en was een van de eerste EGTS-samenwerkingen.

Jos Lantmeeters vermeldt nog Limburg Sterk Merk. Hij verwijst naar de middelen die destijds in het kader van de reconversie van de mijnen bestemd waren voor de rendementsgebonden investeringen in Limburg. Limburg Sterk Merk beheert de niet-rendementsgebonden werken. De gouverneur zit hier het directiecomité voor en heeft dus de verantwoordelijkheid om voor heel Limburg te zorgen dat de middelen in kwestie goed worden besteed.

Ook voor het Nationaal Park Hoge Kempen wordt de gouverneur altijd aangesproken als de contactpersoon om alle betrokken partijen te verenigen.

#### *Noodplanning en crisisbeheer*

Hoewel de commissievergadering van vandaag handelt over de Vlaamse opdrachten van de gouverneur, vermeldt Jos Lantmeeters toch ook de opdrachten van de gouverneur in het kader van COVID-19, de water- en droogteproblematiek en het ARIEC.

Het ARIEC is het arrondissementeel informatie- en expertisecentrum dat slechts in drie Belgische provincies actief is: Limburg, Antwerpen en Namen. Met het oog op de bestuurlijke handhaving en criminaliteitsbestrijding worden in dit kader voor heel de provincie de lokale besturen ondersteund. In Antwerpen wordt het ARIEC bekeken vanuit het parket; in Limburg gebeurt dat vanuit de provincie. Het gaat

in Limburg om mensen die op de dienst van de gouverneur zijn tewerkgesteld. De gouverneur neemt actief deel, coördineert en legt de verbinding met de federale overheden en het parket. Het parket treedt op na de feiten en het ARIEC voor de feiten.

Gouverneur Jos Lantmeeters heeft al deze voorbeelden aangehaald om aan te tonen dat de gouverneur aanzien wordt als een spilfiguur op het bestuurlijke niveau, en dit buiten de wettelijke opdrachten om. Hij wordt als een soort van vertrouwensfiguur aangesteld om heel wat problemen op het terrein aan te pakken.

Wat regio- en stadsvorming betreft, acht de gouverneur zich ideaal geplaatst. In het verleden was hij immers al continu betrokken bij de werking van de intercommunales en andere samenwerkingsverbanden. De spreker merkt op dat Limburg in het verleden al eens als proeftuin werd aangesteld. Hij verwijst als voorbeeld naar het ARIEC. Hij roept alvast op om het ARIEC te bestendigen. Maar ook in het kader van de regiovorming zou de provincie Limburg een proeftuinfunctie kunnen opnemen.

### **3. Toelichting door Carina Van Cauter**

*Carina Van Cauter* dankt de Vlaamse Regering voor het vertrouwen dat zij in haar en haar twee collega's heeft gesteld. Zij hoopt op een goede samenwerking en wenst graag een meerwaarde voor haar provincie en voor Vlaanderen te betekenen.

#### *Provincie Oost-Vlaanderen in enkele cijfers*

De provincie Oost-Vlaanderen telt ruim 1,5 miljoen inwoners. In 2019 waren er meer dan 135.000 ondernemingen actief in de provincie. Het is ook de tweede provincie inzake de aanwezigheid van Sevesobedrijven, wat heel wat uitdagingen op het vlak van veiligheid en planning met zich meebrengt. Inzake het gemiddeld inkomen bevindt de provincie zich in de middenmoot. De provincie telt 5000 km fietsroutes en 2000 km wandelroutes. Er zijn zes hulpverleningszones, twaalf eerstelijnszones, zeventien huisartsenkringen, vier vervoerregio's en vijf bekkenbesturen. Het is een uitdaging om al die bestuurlijke richtingen beter met elkaar te laten samensporen en samenwerken.

De provincie Oost-Vlaanderen telt zestig steden en gemeenten en men komt van 65. Tijdens de vorige bestuursperiode waren er enkele vrijwillige fusieoperaties. Allicht zullen er zich op dat vlak ook tijdens de huidige bestuursperiode een aantal uitdagingen stellen en kansen voordoen.

De provincie kent ook heel wat ruimtelijke planningsvragen. De gouverneur ondertekende zopas nog een samenwerkingsovereenkomst rond het Parkbos Gent met minister Zuhail Demir. Het betreft een ruimtelijk planningsproces verspreid over 1200 ha, met 200 ha bos maar daarnaast ruimte voor landbouw. Verder zijn er klimaatuitdagingen, mobiliteitsuitdagingen met de autosnelwegen maar ook met de trage gemeentewegen.

#### *Provincie van (lands)grensoverschrijdende haven*

Gent North Sea Port is bottom-up tot stand gekomen na de integratie van drie havens. Qua toegevoegde waarde gaat het om de derde grootste haven van Europa. North Sea Port telt 525 bedrijven in de onmiddellijke omgeving, heeft een toegevoegde waarde van 14,5 miljard euro en creëert direct en indirect 100.000 jobs. Door de fusie is de havenketen goedkoper geworden. Daarom kiest men meer voor deze haven met als gevolg dat ook de omliggende bedrijven direct en indirect heel wat kansen krijgen. Toch zijn er nog een aantal uitdagingen (missing links) te

realiseren zoals bijvoorbeeld de spoorverbinding tussen Gent en Terneuzen. De gouverneur hoopt dit tijdens deze zittingsperiode te kunnen realiseren in samenwerking met de Vlaamse Regering.

### *Ronde van Vlaanderen*

Oost-Vlaanderen is gastprovincie van een van de belangrijkste wielervedstrijden ter wereld. Dit brengt heel wat toeristische uitdagingen met zich mee op het vlak van recreatie en gastenverblijven. De Ronde zet Vlaanderen mee op de kaart als kwalitatieve fietsbestemming, zowel voor de Vlaming zelf, als voor toeristen uit het buitenland. Ook hier is een samenwerking met het Vlaamse niveau erg belangrijk.

### *Rol van de gouverneur – Knooppunt met hoofdletter*

De spreker zegt dat zij een aangename, persoonlijke associatie heeft met het begrip 'knooppunt'. Een van de laatste verwezenlijkingen waar zij als gedeputeerde in Oost-Vlaanderen heeft toe bijgedragen, was de uitrol van het fietsknooppunten-netwerk, een idee waarvoor de inspiratie trouwens uit de provincie Limburg kwam.

Ook als gouverneur wil zij graag de rol van knooppunt opnemen. Als men aan de provincie denkt, gaat het vaak over het afgeslankte provinciebestuur, met name de gouverneur als voorzitter van de deputatie. De provinciebesturen hebben de laatste jaren een institutionele switch moeten maken, hetgeen niet eenvoudig is geweest en de relaties niet altijd vergemakkelijkt. Inmiddels heeft iedereen opnieuw zijn plaats gevonden. De gouverneur hoopt op een goede samenwerking met het provinciebestuur maar ook met de verschillende gemeenten en steden in de provincie, met Vlaanderen en met de federale overheid. Zij wil bottom-up en top-down een coördinator en bruggenbouwer zijn in het complexe institutionele netwerk.

Functioneren als knooppunt betekent concreet dat men intermediair tussen de verschillende bestuurlijke richtingen vaak initiatieven kan nemen om het besturen in de provincie te vergemakkelijken. De epidemiologische situatie is van die aard dat veel tijd dient te worden besteed aan het beheren van de coronacrisis. De noodplanning en het crisisbeheer zijn federaal gestructureerd maar dat wil niet zeggen dat er ook heel wat knooppunten die zich op het Vlaamse niveau situeren, dienen te worden ontward. De gouverneur overlegt daarom wekelijks met de burgemeesters, dit in navolging van haar Antwerpse collega. Er wordt ook wekelijks overlegd met het federaal crisiscentrum. Er is een eigen crisiscel waarin virologen en mensen van Sciensano ondersteuning bieden ten einde de cijfers goed te kunnen interpreteren.

Dan stelt men vast dat er in dat kader ook heel wat uitdagingen op het Vlaamse niveau liggen. Zo leeft bij de burgemeesters de vraag of zij wel over voldoende testcapaciteit zullen kunnen beschikken. Het organiseren van de testcentra gebeurt door de huisartsenkringen maar wordt inzake financiering ondersteund door het Agentschap Zorg en Gezondheid. Als men vaststelt dat er iets niet goed loopt, kan men als gouverneur de mensen rond de tafel brengen om oplossingen te vinden voor de noden op het terrein.

De gouverneur heeft bezoek gekregen van Vlaams minister Lydia Peeters en vertegenwoordigers van Binnenlandse Zaken om de problematiek van de transmigranten op snelwegparkings te bespreken. Men werkt hiervoor samen met de lokale politie, de federale politie en de Vlaamse overheid voor wat de inrichting van de parkings betreft. Bedoeling is om samen het probleem bij de wortel aan te pakken.



*Taken van de gouverneur*

Wat het federale luik betreft, gaat vandaag veel tijd naar veiligheid en noodplanning. Het gaat om een strikt wettigheidstoezicht. Op Vlaams niveau is er het bestuurlijk toezicht op steden, gemeenten en OCMW's. Hier is er meer ruimte om een opportuniteitstoezicht uit te oefenen. Er gebeurt uiteraard ook een toetsing aan het recht, maar er blijft ruimte voor interpretatie zodat het doel kan worden nagestreefd en niet enkel de letter van de wet.

De gouverneur zorgt mee voor een vertaling van het beleid naar het terrein. Men is bijvoorbeeld gevat door de realisatie van de Blue Deal van minister Zuhal Demir. Momenteel hebben in heel Vlaanderen slechts een dertigtal steden en gemeenten een droogteplan opgesteld. De vertaling van het actieprogramma naar het terrein zal heel wat inspanningen van burgers en lokale besturen vergen. De gouverneur kan hier een faciliterende en stimulerende rol spelen en samenwerken met het provinciebestuur.

Voor wat de regiovorming en fusies betreft, verwijst de spreker naar de inleiding van de minister.

*Coördinerende opdrachten*

De gouverneur heeft tal van coördinerende opdrachten en neemt het voorzitterschap waar van een aantal strategische projecten die de reikwijdte van stad of gemeente overschrijden. Het oudste en wellicht belangrijkste project is dat van de Gentse Kanaalzone en de ontwikkeling van de Gentse Zeehaven. Hierbij moet er ook aandacht gaan naar het milieu en de woonkwaliteit. De gemeenten Evergem en Zelzate zijn in dit verband rechtstreeks betrokken bij een strategisch regionaal overlegorgaan dat een decretale basis in het Havendecreet vindt. Dit is een belangrijk forum dat (niet-vrijblijvende) adviezen kan formuleren.

Een belangrijk aandachtspunt is ook het afronden van de grensoverschrijdende mobiliteit, meer bepaald de spoorlijn waarvan eerder sprake. Europees loopt ongeveer 30% van het goederenvervoer via het spoor. In Oost-Vlaanderen is dat slechts 10%. Er is dus nog werk te doen als men een modal shift wil realiseren. Samen met de Vlaamse overheid dienen de nodige knopen te worden doorgehakt, plannen opgesteld en vergunningen afgeleverd.

*Scheldevallei*

Carina Van Cauter zegt dat de provincie Oost-Vlaanderen prachtige natuur kent en de ambitie heeft om te worden erkend als nationaal park. De uitdagingen zijn wel veranderd. Waar men jarenlang een strijd tegen het water heeft gevoerd, dient men nu tegen de droogte te strijden.

*Klein Rusland*

Om af te sluiten vermeldt de spreker nog het dossier Klein Rusland. Het betreft een voormalige arbeiderswijk in Zelzate in het havengebied, gerealiseerd door de bekende architect Huib Hoste. Doelstelling van het complex project is het verbeteren van de leefbaarheid voor de bewoners van de woonwijk Klein Rusland. Om de nodige knopen te ontwarren, is men bij de gouverneur komen aankloppen.

**4. Toelichting door Jan Spooren**

*Jan Spooren* laat een boekje met zijn recente speech voor de provincieraad rondelen. Hij verwijst naar de toelichting van zijn collega's voor wat de specifieke taken van de gouverneur betreft. Hoewel iedere provincie anders is en er eigen

accenten kunnen worden gelegd, heeft de functie van gouverneur in elke provincie hetzelfde raamwerk. Binnen dat raamwerk kan men echter kiezen op welke thema's men het meest wil werken.

De spreker merkt op dat hij de opvang en begeleiding van de pas benoemde gouverneurs sterk heeft gewaardeerd. Zowel door de minister van Binnenlands Bestuur, diens kabinet als het Agentschap Binnenlands Bestuur werd er gezorgd voor briefings en ondersteuningssessies. Ook de collega-gouverneurs met ervaring en de provinciale administratie hebben de nodige ondersteuning geboden.

Het feit dat de gouverneur zelf 7,5 jaar burgemeester is geweest, wekt het nodige vertrouwen bij de 65 Vlaams-Brabantse burgemeesters. De gouverneur zegt dat Vlaams-Brabant heel wat troeven en charme heeft en wellicht de mooiste provincie is van het land. Het feit dat hij Limburger is van geboorte, maakt die bewering nog geloofwaardiger.

De spreker heeft zich voorgenomen bij het opnemen van zijn functie, en zeker in de beginfase, de nodige continuïteit in te bouwen. Hij is zich ervan bewust dat hij nieuw is in zijn functie terwijl dat niet het geval is met de uitdagingen in Vlaams-Brabant, de mensen van de deputatie, de federale diensten of ABB. Dit wil niet zeggen dat er niets moet worden veranderd. De gouverneur heeft eerder een informele autoriteit en dan is het belangrijk om in de beginfase aan kennisopbouw te doen en vertrouwen te winnen.

De spreker meent dat er veel misvattingen bestaan over de taken van de gouverneur. Zelfs de pers associeert de gouverneur soms nog met het provinciebestuur. Nochtans houden de gouverneurs zich slechts voor 20 à 25% van hun tijd bezig met strikt provinciale dossiers. Het grootste deel van de tijd treden zij op als commissaris van de Vlaamse Regering en van de Federale Regering. Het zou nuttig zijn dat wat meer in de verf wordt gezet wat een gouverneur precies doet.

Hoe moet het gouverneurschap worden ingevuld? Men bevindt zich op een kruispunt waar verschillende actoren samenkomen. De rol tussen de verschillende beleidsniveaus is erg belangrijk, evenals het overleg tussen provincies. Zo was de gouverneur recent te gast in Waver om met zijn Waals-Brabantse collega een aantal kwesties te bespreken. Men heeft daarbij een hele lijst van strategische provinciegrensoverschrijdende projecten opgesteld die door de gouverneurs worden gecoördineerd.

Helaas dient de gouverneur momenteel de meeste tijd te besteden aan de bestrijding van de coronacrisis. Het gaat zelfs over de helft van de totale tijdsbesteding. Ook hier vervullen de gouverneurs een brugfunctie tussen het federale, Vlaamse en lokale niveau, en dit in de twee richtingen. De burgemeesters kijken niet zozeer naar de gouverneurs om informatie te krijgen maar vooral om duiding te krijgen. Zij verwachten dat de gouverneur een lijn bepaalt die dan in heel de provincie wordt geïmplementeerd. Dat geeft de lokale bestuurders een zekere mate van comfort. De burgemeesters staan werkelijk in de vuurlinie. Ze worden gebombardeerd met informatie en plannen en moeten dat dan aan hun inwoners, horecameden en bedrijven gaan uitleggen. Zij hebben dus nood aan een zekere back-up en duiding.

Ook omgekeerd is er een wisselwerking. De gouverneurs capteren veel lokale verzuchtingen en kunnen die meenemen naar de vrijdagse bijeenkomsten van het federaal crisiscentrum. Het crisiscentrum is vragende partij dat de gouverneurs de signalen vanuit het veld laten doorsijpelen.

De gouverneurs hebben ook een belangrijke sensibiliserende taak ten aanzien van de bevolking. Doordat de gouverneur in de aanpak van de coronacrisis een meer

zichtbare rol heeft gekregen, hebben de woorden van de gouverneurs meer impact voor de burgers gekregen. De spreker ziet het als zijn plicht en verantwoordelijkheid om er op die manier dan ook gebruik van te maken.

De strijd tegen COVID-19 biedt ook bepaalde opportuniteiten waarmee de beleidsmakers op de verschillende niveaus aan de slag moeten gaan. Het gaat dan bijvoorbeeld over het thuiswerk, de versnelde digitalisering, de waardering van de groene ruimtes die dichtbij steden en gemeenten liggen, het kwalitatief wonen. Toch is er ook een bezorgdheid want de coronacrisis heeft een aantal bestaande tegenstellingen uitvergroot. Eenzame mensen voelen zich tijdens de coronacrisis nog eenzamer en kinderen met leerachterstand worden extra getroffen. Mensen die de digitale evolutie hebben gemist, voelen zich nu helemaal niet meer betrokken. Ook hier moeten beleidsmakers de nodige aandacht aan schenken.

In Vlaams-Brabant zijn er veel specifieke uitdagingen, waarvan de mobiliteit wellicht de grootste is. In deze provincie leiden er veel verkeersassen naar Brussel. Tien van de zestien structurele files staan in Vlaams-Brabant als gevolg van verkeer dat vaak van ver buiten de provincie komt. Als de snelwegen dichtslippen, ontstaat er een groot probleem van sluipverkeer. Er lopen verschillende strategische mobiliteitsprojecten waarvan de gouverneur het voorzitterschap waarneemt. Regionet is daarvan het belangrijkste project in Vlaams-Brabant. Bedoeling daarvan is een openbaarvervoersas van hoge kwaliteit doorheen de provincie te creëren en de ruimtelijke ordening in die zin in te richten. Zoals alle grote mobiliteitsprojecten zal dit heel veel geld kosten. Om die reden kijkt Vlaams-Brabant naar de Vlaamse Regering om zijn rechtvaardig deel van de Vlaamse budgetten te krijgen.

Een specifieke problematiek is die van de luchthaven. Dat is een belangrijke pool voor de tewerkstelling in de regio maar zeker in deze coronatijden wordt die pool sterk getroffen. Anderzijds hebben de provincie Vlaams-Brabant en de 65 gemeenten zich verenigd in een Platform Luchthavenregio, waarin men streeft naar een duurzaam evenwicht tussen de economische leefbaarheid van de luchthaven en de leefbaarheid voor de bewoners in de omgeving. Men heeft in dat forum een aantal gemeenschappelijke standpunten ingenomen, waaronder het standpunt dat er een billijke spreiding van de vluchten moet komen over Brussel en Vlaanderen. Dit dossier zal wellicht ook in dit Vlaams Parlement terug op de agenda komen.

De spreker vermeldt de belangrijke rol van de gouverneurs in het kader van de Blue Deal en de zogenaamde High Level Strategic Task Force. Dat orgaan moet de komende maanden en jaren de motor worden van het gehele proces.

Economie en tewerkstelling blijven uiteraard een belangrijke uitdaging. Vlaams-Brabant doet het vrij goed op dat vlak maar er is natuurlijk wel de enorme impact van de coronacrisis met onder meer een daling met 12,5% van de economische activiteit in de provincie. De horecasector is sterk getroffen omdat men vooral leeft van het zakentoeerisme.

De spreker somt nog een aantal algemene uitdagingen op waar hij niet in detail op zal ingaan. De bevolking groeit verder aan zodat de vraag zich stelt hoe men de ruimte in de provincie moet ordenen zonder de leefbaarheid aan te tasten. Hoe kan men kwalitatief blijven wonen zonder in te boeten op het groene karakter van de provincie? De integratie van anderstalige nieuwkomers blijft zeker in de Vlaamse Rand een uitdaging.

De lokale besturen zijn zeer goed geplaatst om de uitdagingen aan te pakken. Zij kennen het best de finesses van de lokale context. Ze staan ook dicht bij de burger en kunnen op een geloofwaardige manier een boodschap overbrengen. Om die rol nog beter te kunnen spelen, moet er worden ingezet op bestuurskracht en meer beleidsautonomie. Dat vereist een zekere schaalvergroting. Dat hoeft niet overal

op dezelfde manier te gebeuren. De meerwaarde moet telkens op een positieve manier kunnen worden aangetoond.

De gouverneurs zullen hun rol spelen in het proces van de regiovorming dat evident van onderuit moet worden gedragen. Men moet er rekening mee houden dat elke transitie gepaard gaat met transitiekosten. Vlaams-Brabant telt twee arrondissementen waarbinnen de betrokken gemeenten al nauw samenwerken. In bepaalde gemeenten die tegen de grens van de twee arrondissementen liggen, situeren bovenlokale samenwerkingsinitiatieven zich nu eens in het ene, en dan weer in het andere arrondissement, en dit naargelang het onderwerp van samenwerking. Zo kan een gemeente voor de brandweer tot het ene arrondissement behoren en voor de eerstelijnszone tot het andere. Dus in dergelijke gemeenten zal de oefening rond regiovorming heel grondig moeten worden gedaan. Ook moet worden bekeken hoe men desgevallend uit een aantal samenwerkingsverbanden stapt. Hierover zal toch enige Vlaamse regelgeving moeten worden ontwikkeld.

De regiovorming en het fusieproces zullen de nodige energie vergen. Men mag zich niet laten leiden door te veel symboliek, (partij)politieke overwegingen of (begrijpelijke) emoties vanuit de bevolking. De oefening moet zo rationeel mogelijk en op een instrumentalistische manier gebeuren. De te creëren structuren mogen geen doel op zich zijn maar een middel om tot een beter bestuur te komen. Een beter bestuur moet uiteraard efficiënt en performant zijn maar ook inhoudelijk weerspiegelen wat door de bevolking gewenst wordt.

## **5. Vragen en opmerkingen van de commissieleden**

### **5.1. Tussenkost van Nadia Sminate**

*Nadia Sminate* feliciteert de drie gouverneurs met hun recente benoeming. Het gaat om een eervolle functie, al is het momentum niet ideaal nu zij meteen de coronacrisis moeten helpen managen. De spreker is van oordeel dat de genodigden de juiste uitdagingen hebben aangebracht.

Gouverneur Jan Spooren heeft terecht op de mobiliteitsproblematiek en de spreiding van het vliegverkeer in Vlaams-Brabant gewezen. De spreker hoopt dat hij die reeds lang aanslepende dossiers mee zal kunnen vlottrekken.

### **5.2. Tussenkost van Katrien Partyka**

*Katrien Partyka* zegt dat de gouverneurs op het scharnierpunt tussen Vlaamse en federale bevoegdheden zitten. Dat is tijdens de coronacrisis duidelijk gebleken. Maar ook met betrekking tot de brandweer is er frictie tussen de lokale besturen en de federale regelgeving die niet helemaal aan de lokale realiteit is aangepast. In Nederland kent men algemene veiligheidsregels maar is er in tijden van nood ook een veiligheidsburgemeester. In ons land kent men dat fenomeen niet maar gezien de coronacrisis zou men daar eens goed over moeten nadenken. Er zijn burgemeesters van gemeenten met 3000 inwoners en er zijn er van steden met 50.000 of 100.000 inwoners en die staan vandaag allemaal op hetzelfde niveau. Dat is een debat dat zou moeten worden gevoerd.

Carina Van Cauter stelde dat de focus bij de federale bevoegdheden van de gouverneur op veiligheid ligt en bij de Vlaamse bevoegdheden op de lokale besturen. Volgens de spreker moet er echter een kruisbestuiving kunnen gebeuren. De lokale besturen zijn immers ook bevoegd voor veiligheid. Gouverneur Jos Lantmeeters heeft terecht gewezen op het belang van het ARIEC. Dat systeem zou eigenlijk in heel Vlaanderen moeten worden uitgerold. Het gaat in dat forum immers over bestuurlijke handhaving, wat bij uitstek een lokale bevoegdheid is. Het is eigenlijk oneerlijk dat het ARIEC slechts in Limburg en Antwerpen bestaat.

Katrien Partyka werpt de vraag op hoe men het debat en het proces tussen de lokale besturen, de gouverneur en de Vlaamse overheid wil aanpakken. Bedoeling moet zijn om het lokale veiligheidsbeleid naar een hoger niveau te tillen. Noodplanning is weliswaar een federale bevoegdheid maar in coronatijden heeft men kunnen vaststellen dat men zich inzake veiligheid ook op Vlaams niveau beter moet kunnen organiseren.

De minister heeft een nota opgesteld en een kaart uitgewerkt met betrekking tot de regiovorming. Daarover zal het debat met de gouverneurs en de lokale besturen worden gevoerd. Het debat daarover zal niet eenvoudig zijn. Er zijn gezondheidsregio's, vervoerregio's enzovoort. Het is niet duidelijk hoe die regio's met verschillende afbakeningen op elkaar moeten worden afgestemd. Hoe zullen de burgemeesters in dat debat worden betrokken? Het is van groot belang dat de burgemeesters het gevoel hebben dat zij deel uitmaken van dat proces. Daar ontbreekt het in regio van de spreker momenteel aan, al is dat zeker niet de fout van de gouverneur. Men kan moeilijk verwachten dat de burgemeesters van Zoutleeuw, Linter en Hoegaarden zich betrokken voelen bij bijvoorbeeld Leuven MindGate.

Katrien Partyka wijst er nog op dat de provincie Vlaams-Brabant twee afgescheiden delen omvat met de arrondissementen Leuven en Halle-Vilvoorde. Hoe zal de gouverneur met die tegenstelling omgaan? Hoe kan er een gemeenschappelijke identiteit ontstaan? Allicht is de opdracht van de gouverneur van Limburg op dat vlak minder zwaar.

### 5.3. Tussenkoms van Jeremie Vaneekhout

*Jeremie Vaneekhout* vindt het een goede zaak dat de gouverneur van Oost-Vlaanderen na een lange zoektocht intussen definitief aangesteld is. De spreker heeft regelmatig zijn bedenkingen uitgedrukt over de benoemingsprocedure maar dat mag niet als een motie van wantrouwen ten aanzien van de pas benoemde gouverneurs worden beschouwd. Hij stelt dat het op dit moment om de juiste mensen op de juiste plaats gaat. Dat neemt niet weg dat hij zich bij een volgende benoemingsronde opnieuw zal laten gelden omdat de gevolgde procedure volgens hem geen uiting is van modern bestuur.

De spreker vraagt of er structureel overleg plaatsvindt tussen de gouverneurs, afgezien dan van het federaal overleg. Zien de gouverneurs elkaar buiten het federaal crisioverleg?

In het kader van de regiovorming vraagt de spreker hoe de gouverneurs dat concreet willen aanpakken. Wanneer worden daar de volgende stappen gezet? In de regio Leiedal staat men al zeer ver en staat men te popelen om nog verder vooruit te gaan.

De gouverneurs oefenen toezicht uit over de lokale besturen. Zeker in coronatijden moesten de gemeenten veel creativiteit aan de dag leggen om het democratisch functioneren van de gemeenteraden te garanderen. Tegelijk waren er daarbij bezorgdheden, vragen en soms klachten. Hoe staan de gouverneurs daartegenover? Kunnen ze in dat kader zelf een inspirerende rol opnemen?

De spreker geeft nog enkele aandachtspunten mee die zijn fractie belangrijk vindt. De gouverneurs zouden een coördinerende rol kunnen spelen bij het versneld realiseren van beleidsvoornemens inzake fietsinfrastructuur en fietsveiligheid. In West-Vlaanderen leeft in ieder geval de vraag om dat te doen.

Het aantal covidbesmettingen is momenteel zorgwekkend. Er zijn uit de eerste coronagolf zeker lessen te trekken over de omgang met de lokale besturen en de

coördinatie van de veiligheidsmaatregelen. Zijn die lessen inderdaad getrokken? Hoe kijken de gouverneurs naar die tweede golf en welke rol kunnen zij daarin opnemen? Hoe kan men zorgen voor een blijvend draagvlak bij de bevolking?

De spreker heeft nog een vraag over de rol van de provinciegouverneurs in het kader van de beroepsprocedure bij omgevingsvergunningen. Hier is een taak weggelegd voor de deputatie maar de gouverneurs kunnen in dat kader ook een rol spelen. Zij kunnen aanwezig zijn bij de hoorzitting en het overleg. Vanuit hun coördinatiefunctie zouden de gouverneurs een bemiddelingsrol kunnen opnemen. Hoe zien de gouverneurs dat? Hoe actief willen zij zich op dat terrein begeven?

Tot slot vraagt de spreker welke essentiële boodschap de genodigden aan het Vlaams Parlement willen meegeven.

#### 5.4. Tussenkost van Kurt De Loor

*Kurt De Loor* verwijst naar het persbericht van het Vlaams Parlement over deze gedachtewisseling waarin de commissievoorzitter zegt dat de aanstelling van de nieuwe provinciegouverneurs lang heeft aangesleept. Dat klopt inderdaad. Sp.a vindt het nog steeds jammer dat de objectieve selectieprocedure die in 2009-2014 werd uitgewerkt, werd verlaten. De spreker vindt het een grote meerwaarde dat de gouverneurs geregeld naar de commissie komen, zowel bij hun aantreden maar ook naar aanleiding van hun jaarverslagen. Hopelijk wordt die traditie in de toekomst voortgezet.

De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat de gouverneurs zich onmiddellijk in hun functie hebben kunnen onderdompelen. Corona heeft de provincies in een permanente staat van paraatheid gebracht. Ook de aanbevelingen van de coronacommissie in dit Vlaams Parlement erkennen expliciet de rol die provincies dienen te spelen bij preventie en detectie.

De spreker heeft een aantal vragen bestemd voor de drie gouverneurs. Een van de voornaamste taken is het crisismanagement. Over welke expertise beschikken de nieuwe gouverneurs in deze? Hoe zien zij de provinciale crisiswerking concreet? Naast het beheersen van crisissituaties is de opdracht van een gouverneur vaak bemiddelend van aard. Welke ervaring hebben zij met bemiddelingsopdrachten?

Een niet vaak maar toch af en toe weerkerend probleem is de onbestuurbaarheid van gemeenten. In een voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de versterking van de lokale democratie is er sprake van de invoering van een constructieve motie van wantrouwen. Maar de bestaande regeling inzake structurele onbestuurbaarheid heeft zowel de betrokken gemeenten als gouverneurs reeds kopzorgen bezorgd.

Corona heeft de rol van de gouverneur extra onder de aandacht van het brede publiek gebracht. Welke uitdagingen zien de gouverneurs zelf in de aanpak van het virus in hun eigen provincie? Waar wensen zij de nadruk op te leggen?

De doorstroming van informatie van en naar lokale besturen liep de voorbije periode op zijn zachtst gezegd moeizaam. Hoe kan de informatiedoorstroming volgens de gouverneurs verbeterd worden? Welke rol zien zij voor zichzelf weggelegd in het kader van het relancebeleid?

De Vlaamse Regering werkte een vernieuwd fusiepakket uit waardoor sterker wordt ingezet op fusies van gemeenten. Kunnen de gouverneurs een rol spelen bij de fusies van gemeenten? Wacht men op een signaal van de gemeenten of gaat men zelf aan de slag door gemeenten samen te brengen en proactief aan fusies te werken?

Er bestaan (te) veel intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Kan het een taak zijn van de gouverneurs om het aantal samenwerkingsverbanden te verminderen en de versnippering tegen te gaan? Welke rol dienen de gouverneurs te spelen in de verdere regiovorming?

De spreker heeft enkele specifieke vragen voor gouverneur Jan Spooren. Diens voorganger, Lode De Witte, gaf in 2018 aan veel energie te moeten steken in de afstemming inzake hernieuwbare energie gezien de specifieke uitdagingen voor Vlaams-Brabant. Zijn de uitdagingen zoals geschetst door Lode De Witte nog steeds dezelfde? Zullen die worden aangepakt? Zijn er nieuwe uitdagingen? Lode De Witte zag ook veel uitdagingen in de vervoerregio's. Hoe wil de gouverneur dat aanpakken?

Volgens Jos Lantmeeters blijft de economische reconversie een van de belangrijkste uitdagingen voor Limburg, samen met het aanpakken van de schoolachterstand. Zowel de rector van de Universiteit Hasselt als de gewezen gouverneur zouden een rol opnemen in het bestrijden van schoolachterstand in het leerplichtonderwijs. Ziet de gouverneur nog andere aandachtspunten voor de volgende jaren?

De provincie Oost-Vlaanderen heeft bijna twee jaar zonder volwaardige gouverneur gezeten. Heeft dit naar het aanvoelen van Carina Van Cauter een impact gehad op de werking? Of heeft de ad-interimgouverneur goed op de winkel gepast?

De Vlaamse Regering legt een specifieke focus op de Denderstreek inzake investeringen. Ziet de gouverneur in dit kader voor zichzelf een rol weggelegd? In De Standaard van 9 september gaf de gouverneur aan meer middelen naar Oost-Vlaanderen te willen laten komen, een ambitie die de spreker volmondig steunt. Aan welke middelen denkt zij dan? Aan welke projecten wordt er gedacht?

Tot slot vraagt de spreker de aandacht van de gouverneur voor het project De Kleine Loire die van Noord-Frankrijk via Zottegem tot in het Scheldebekken vloeit. Het gaat om een mooie toeristische troef met meer dan 65 kastelen over het gehele traject.

#### 5.5. Tussenkoms van Brecht Warnez

*Brecht Warnez* vraagt dat de drie gouverneurs verslag zouden uitbrengen over hun contacten met de burgemeesters en de minister in het kader van de regiovorming. Hoe zien de gouverneurs die regio's concreet in hun provincie?

De spreker wil het ook hebben over de provincies zelf. Hij zegt geschrokken te zijn van een interview met Jos Lantmeeters over diens pleidooi voor Cultuur Offensief Limburg. Uiteraard is het goed dat de gouverneur voluntaristisch is over zijn bevoegdheden en dat hij meer Vlaamse cultuursubsidies naar zijn provincie wil halen. Zal de gouverneur dit voluntarisme consequent blijven aan de dag leggen? Zal hij daarvoor ook provinciale middelen en capaciteit inzetten? Hoe zien de andere gouverneurs de bevoegdheidsscheiding? Zullen zij capaciteit en middelen inzetten rond persoonsgebonden aangelegenheden?

#### 5.6. Tussenkoms van Tom Ongena

*Tom Ongena* wenst de kersverse gouverneurs veel succes toe. Zij zullen als gouverneur de vertegenwoordiger zijn van de Vlaamse en de Federale Regering. Voor Vlaanderen is het cruciaal dat de gouverneurs een bondgenoot zullen zijn in dossiers als regiovorming en fusies van gemeenten. Men kan vanuit de regering en het parlement veel ambitie tonen, maar uiteindelijk zullen de gouverneurs het mee

moeten waarmaken op het terrein. Zal men in dat verband op de gouverneurs kunnen rekenen?

## 6. Antwoorden van de gouverneurs

### 6.1. Antwoorden van Jos Lantmeeters

*Jos Lantmeeters* doet vooreerst opmerken dat de nieuwe gouverneurs vanaf het ogenblik van hun eedaflegging tegelijk ook hun partijkleuren hebben afgelegd. Zij oefenen hun functie op een objectieve en neutrale manier uit. De spreker heeft voor het overgrote deel het personeel van zijn voorganger overgenomen. Er wordt dus niet naar de politieke achtergrond gekeken maar wel naar wat mensen voor de provincie kunnen betekenen.

In Nederland vallen de veiligheidsregio's niet samen met de provinciegrenzen. Nederlands-Limburg telt bijvoorbeeld twee veiligheidsregio's.

De gouverneurs bevinden zich inderdaad op het snijpunt van de Vlaamse en federale bevoegdheden. De moeilijkheden die daaruit kunnen voortvloeien, kunnen zij in principe zelf oplossen. Er wordt in de provinciale crisiscel zeer goed samengewerkt. Zeker in Limburg stelt er zich dus geen enkel probleem wat betreft de samenwerking met het Vlaamse en het federale niveau. De voorgangers van de spreker hebben in dat verband al redelijk veel werk verzet.

Jos Lantmeeters bevestigt dat er een zeer goede opvang van de nieuwe gouverneurs was door het kabinet van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur en dat van de federale minister van Binnenlandse Zaken. Er vindt veelvuldig overleg plaats tussen zowel de Vlaamse als de Belgische gouverneurs. Grosso modo gaat het om twee keer per maand. Daarnaast wordt er geregeld digitaal overlegd.

Wat de rol van de gouverneur inzake regiovorming en fusies betreft, laat de gouverneur de initiatieven in eerste instantie over aan de lokale besturen en burgemeesters. Hij legt geen druk op maar zal wel faciliteren en zich als een vertrouwensfiguur opwerpen. De gouverneur zal de 42 Limburgse gemeenten allemaal bezoeken en houdt ook dé Limburgse krant in het oog om geruchten over mogelijke fusies te capteren.

Limburg is geen grote provincie maar wel een provincie waar in het verleden heel veel dingen samen werden gedaan. De natuurlijke weg van de regiovorming zal worden gevolgd, al zal er wel worden begeleid en moeten er hier en daar misschien aanpassingen worden aangebracht.

Er werd gevraagd naar de rol van de gouverneur met betrekking tot de coördinatie van de fietspaden en het relancebeleid. De gouverneur zegt dat hij voorzitter is van Limburg Sterk Merk, dat de investeringen van niet-rendementsgebonden projecten coördineert. Daarbij wordt zowel naar eigen als naar Europese middelen gekeken. Inzake het aanleggen van fietspaden wordt een actieve rol opgenomen voor heel de provincie. Bij het relancebeleid gaat het om rendementsgebonden investeringen. Ook op dat vlak zijn er al tal van vergaderingen geweest onder het voorzitterschap van de gouverneur.

Wat de strijd tegen COVID-19 betreft, is de gouverneur verheugd dat de besmettingscijfers voor Limburg op dit ogenblik redelijk goed meevallen. Hij is zich wel bewust van het gevaar dat er kan aankomen. Het grote probleem momenteel is dat van de doorstroming van informatie. Een tweede probleem is dat er uiteenlopende en zelfs tegenstrijdige communicatie gebeurt, niet zozeer vanuit de politiek maar vanwege de pers. De gouverneur heeft vanuit zijn crisisbeheer een website laten opstellen waarop men zelf de cijfers geeft. Er werd contact opgenomen met



TV Limburg en Het Belang van Limburg om te wijzen op die informatie en om duiding te geven over de laatste zeven dagen. De rol van de gouverneur is duidelijk: hij is het aanspreekpunt dat informatie en maatregelen laat doorstromen naar de burgemeesters en de burgers.

De gouverneur vraagt momenteel voor Limburg geen andere maatregelen in het kader van de coronacrisis. Hij is er 100% van overtuigd dat het probleem minimaal kan worden gehouden als de huidige maatregelen zouden worden nageleefd en gehandhaafd. Men beschikt over voldoende kaarten om mee te spelen maar men moet de burgemeesters vragen om over te gaan tot handhaving van de bestaande maatregelen. Verder moet er duidelijk worden gecommuniceerd en moet de informatie beter doorstromen.

Wat de vraag over de rol van de provinciegouverneurs in het kader van de beroepsprocedure bij omgevingsvergunningen betreft, verwijst Jos Lantmeeters naar de bemiddelende rol die de gouverneur altijd heeft. Wanneer het gaat over beroepen tegen bouwvergunningen, kan de gouverneur optreden als vertrouwensfiguur en bekijken of er een oplossing tussen de partijen mogelijk is als die er zelf niet uitraken.

Welke essentiële boodschap wil de gouverneur meegeven aan de commissie? Jos Lantmeeters antwoordt dat men vertrouwen moet geven aan de gouverneur die werd aangesteld door de Vlaamse Regering. Hij wil zich ambitieus tonen en zorgen voor een betere coördinatie tussen de lokale besturen. Hij is daarom ook vragende partij om voor bepaalde zaken als proefproject op te treden.

Er werd tevens gevraagd naar de expertise inzake crisisbeheer en bemiddeling. De gouverneur antwoordt dat hij 32 jaar advocaat is geweest maar daarmee is moeten stoppen bij zijn benoeming op 1 september jongstleden. Hij is sinds het jaar 2000 actief in de politiek. Als provinciaal voorzitter van zijn partij heeft hij de Limburgse dossiers steeds met andere partijen onderhandeld. Verder is hij Vlaams volksvertegenwoordiger geweest.

Met betrekking tot het bestrijden van de schoolachterstand is het inderdaad zo dat voormalig gouverneur Herman Reynders zijn expertise ter beschikking heeft gesteld, samen met de voormalige rector van de Universiteit Hasselt. Ook de gouverneur zelf werkt mee aan dat project.

Brecht Warnez stelde een vraag over het Cultuur Offensief Limburg. Toen de gouverneur nog in het Vlaams Parlement zetelde, stelde hij vast dat Limburg minder cultuurmiddelen kreeg. Hij heeft toen al de ronde van de cultuurhuizen gedaan. Bij de recente bekendmaking van de cultuursubsidies heeft hij hetzelfde gedaan. Er zal niet worden gekeken naar de bevoegdheden die men heeft maar wel naar de noden die er aanwezig zijn. Wanneer er problemen zijn, zal de gouverneur optreden.

## 6.2. Antwoorden van Carina Van Cauter

*Carina Van Cauter* zegt dat het samenwerken over de bestuursniveaus heen met betrekking tot veiligheid een belangrijk aandachtspunt is. In Oost-Vlaanderen was en is men zich daar goed van bewust. Wijlen André Denys is destijds nagegaan hoe lokale besturen omgaan met noodplanning en veiligheidsbeleid. Het is niet zo dat de grootte recht evenredig is met de geleverde inspanning of omgekeerd. Er werd in de provincie een nieuw project rond noodplanning opgezet waarbij alle steden en gemeenten middelen samenbrengen en de noodplanning uitwerken. Iedere stad en gemeente werkt zijn noodplanning bij, organiseert oefeningen en overleg tussen de verschillende disciplines. Dat betekent ook dat men federale en

Vlaamse bevoegdheden met elkaar gaat kruisen en ze laat werken zoals ze behoren te werken.

Ook de provincie zelf heeft die oefening vanuit de gedeconcentreerde diensten opgenomen. Men wordt regulier ondersteund door een provinciale veiligheidscel die nu werd uitgebreid met mensen die kennis hebben van epidemiologie. Dat gaat ook over communicatie, over de interpretatie van cijfers, over de inschatting van de situatie op het terrein. In de praktijk is men geëvolueerd van crisisbeheer naar risicomangement. De crisissituatie wordt vandaag langzaam verlaten maar men blijft de zaak dag na dag nauwgezet opvolgen.

Carina Van Cauter meent dat de gouverneurs vrij goed gedocumenteerd zijn met het cijfermateriaal dat hen bereikt. Er zit soms ruis op de cijfers maar die is te verklaren. Er is een verschil tussen de cijfers van Sciensano (dat zijn de gegevens van de labo's) en van de controletoren waar dossiers geval per geval worden bijgestuurd. Het is inderdaad zo dat dit een ander beeld kan opleveren.

Momenteel wordt gewacht op de barometer. Deze geeft aan hoe de situatie bij ongewijzigd beleid zal evolueren en biedt handvaten voor de lokale besturen om op een nuttige, evenwichtige en proportionele manier op het terrein in te grijpen. De barometer laat wat op zich wachten maar wellicht heeft dat te maken met het aantreden van de nieuwe Federale Regering. Het is immers nodig dat een en ander Vlaams en federaal op elkaar wordt afgestemd.

Carina Van Cauter stelt dat er ook in haar provincie in het kader van corona nauw overleg met de burgemeesters wordt gepleegd. Zij krijgen toelichting over de cijfers en over de virologische context en er wordt overlegd over de wederzijdse verwachtingen.

Op de vraag naar de expertise inzake crisisbeheer en bemiddeling antwoordt Carina Van Cauter dat zij eveneens ervaring heeft aan de balie en dat zij bovendien een attest heeft behaald van de opleiding bemiddeling. Inzake crisismanagement verwijst ze naar haar lidmaatschap van de Kamercommissie Terrorisme, waar heel de veiligheidsarchitectuur van het land werd doorgelicht. Het verheugt haar vandaag vast te mogen stellen dat men effectief aan de slag is gegaan met de aanbevelingen van de commissie om de noodplanning te verbeteren. Bij haar aantreden als gouverneur is ze onmiddellijk met crisisbeheer moeten starten. Al doende leert men sneller dan dat men theoretische kennis verwerft.

Carina Van Cauter stelt dat de uitdagingen in haar provincie voor een groot stuk samenhangen met het relancebeleid. Ook de mobiliteit en de ruimtelijke vraagstukken zijn belangrijk. Het is niet alleen een kwestie van planning maar ook van uitvoering op het terrein. Ze vermeldt de bouw van de gevangenis in Dendermonde die meer dan twaalf jaar in beslag heeft genomen ingevolge procedures en dergelijke. Gezien de gouverneurs voorzitter zijn van de deputatie worden beslissingen in bouw dossiers in hun aanwezigheid besproken. Het komt erop aan de moeilijke knopen te ontdekken en door te geven aan de Vlaamse overheid en omgekeerd in overleg te gaan met de lokale besturen wanneer er verbeterpunten mogelijk zijn.

Ze geeft de bouwshift als voorbeeld. Die houdt in dat men de open ruimte niet verder zal aansnijden maar zal respecteren. Anderzijds wil men naar verdichting in de steden en de kernen van de gemeenten gaan. Op het terrein ziet men echter dat heel wat steden en gemeenten terughoudend zijn. De vraag is dan hoe men de twee met elkaar kan verzoenen op een ogenblik van demografische groei en economische ontwikkeling. Het komt er dus op aan het ontworpen plan ook projectmatig op het terrein te implementeren, zonder dat men zich verliest in ellenlange procedures.

De gouverneur stelt dat Didier Detollenaere op een zeer moeilijk moment en voor een niet-bepaalde duur waarnemend gouverneur is moeten worden. Dat was geen eenvoudige opdracht gelet op de heersende pandemie en gezondheidscrisis. Hij heeft alleszins uitstekend zijn best gedaan en goed op de winkel gelet. Maar het is natuurlijk moeilijk om in die omstandigheden een beleid op middellange en lange termijn te ontwikkelen en te faciliteren.

### 6.3. Antwoorden van Jan Spooren

*Jan Spooren* stelt vast dat de meeste algemene vragen reeds beantwoord zijn. Hij zal zich dan ook toespitsen op de specifieke vragen over Vlaams-Brabant. Hij merkt op dat het creëren van een identiteit in Vlaams-Brabant soms wat moeilijker ligt dan in andere provincies. Dat heeft voor een groot stuk te maken met de geografische ligging aan twee kanten van Brussel, maar ook met de historiek. Er is ook een verschil tussen de huidige twee arrondissementen. Het samenhangingsgevoel in Halle-Vilvoorde is net iets groter dan in Oost-Brabant. Als men spreekt van de subregio Leuven dan beginnen een aantal kleinere gemeenten al te steigeren. Anderzijds heeft het ook voordelen om een grote stad in de omgeving te hebben.

Wat kan helpen voor het project regiovorming is dat de burgemeesters de spilfiguren zullen worden en er van onderuit kan worden opgebouwd. Bovendien is het de bedoeling van het zogenaamde matroesjkamodel dat in de bovenlokale samenwerkingsverbanden steeds dezelfde gemeenten zullen participeren. Dit zal soms in een andere constellatie zijn maar telkens wel binnen de grotere regio. De contacten tussen de betrokken gemeenten en burgemeesters zullen daardoor frequenter worden en daar kan op natuurlijke wijze een dynamiek uit groeien die de regiovorming makkelijker kan maken dan tot nu toe het geval was.

De rol van de gouverneurs in stedenbouwkundige beroepsprocedures verschilt enorm. In Vlaams-Brabant was het de gewoonte van de vroegere gouverneur om bij elke hoorzitting aanwezig te zijn. Hoewel hij niet kon meestemmen, woog hij als voorzitter wel op de inhoud. In het kader van de continuïteit heeft Jan Spooren die gewoonte voorlopig overgenomen maar hij twijfelt wel of hij daarmee zijn tijd op de beste manier inzet. Hij is van plan daarvan tegen het einde van dit jaar de evaluatie te maken. In ieder geval kan de gouverneur op die manier een indirecte rol spelen maar hij kan die rol ook spelen buiten de hoorzitting, namelijk als voorzitter van de deputatie. Hij kan daar optreden als een wijze raadsman, zonder inhoudelijke standpunten in te nemen.

Als boodschap naar dit parlement pleit Jan Spooren voor een grotere rol van de gemeenten. Dit moet consequent gekoppeld worden aan voldoende middelen. Men kan geen taken en bevoegdheden naar de lokale besturen blijven overhevelen zonder de daarmee samenhangende middelen over te dragen. Bovendien is er ondersteuning nodig. Dat kan gebeuren met documenten en of instrumenten, of met adviseurs. De gemeenten kunnen pas een sterkere rol spelen als ze over de nodige middelen en capaciteit beschikken.

Wat de vraag over hernieuwbare energie in Vlaams-Brabant betreft, antwoordt Jan Spooren dat de provincie een hoge bevolkingsdichtheid kent, met name in de Vlaamse Rand. Daardoor is er relatief gezien weinig open ruimte, wat een probleem vormt bij het inplanten van windmolens. Bovendien is er de nabijheid van de luchthaven zodat een heel deel van de provincie niet in aanmerking komt voor windmolens. Het windmolenproject werd op provinciaal vlak begeleid, zowel door de diensten als door het gouverneurschap. Het project zal dan ook zeker en vast bij de gouverneur terechtkomen. Hij zal hiermee aan de slag gaan.

Inzake de regiovorming zegt de gouverneur nog dat hij vooral niets wil opleggen. De focus ligt vooral bij de visie van de gemeenten zelf. Maar de gouverneur zal wel

individueel met elke gemeente gaan praten en vervolgens mensen of gemeenten samenbrengen. De kennis die de gouverneur uit de individuele gesprekken haalt, is enorm veel waard.

Wat de rol van de provincies betreft, sluit de spreker zich aan bij de woorden van Jos Lantmeeters. Men moet starten vanuit de noden en niet zozeer vanuit de structuren. De gouverneur zegt een nogal sterk instrumentalistische kijk te hebben op bestuursstructuren en dus ook op de provincie. Allicht kan er op dat niveau een aantal zaken beter en efficiënter. De oefening inzake regiovorming en fusies zal ook een impact hebben op de vraag wat dan het beste bestuur is op andere niveaus. Dat zal afhangen van de sterkte van de regiovorming en dan zal zich de vraag stellen wat de provincie nog moet doen. Er moet alleszins worden vermeden dat bevoegdheden dubbel of driedubbel worden uitgeoefend. Dat zou niet efficiënt zijn.

## **7. Slotbeschouwing door minister Bart Somers**

Minister *Bart Somers* stelt vast dat de meerderheidspartijen hun vertrouwen hebben uitgesproken in de drie gouverneurs, evenals de twee oppositiepartijen die het woord hebben genomen. Hij dankt hen voor deze volwassen democratische houding. Er werd in deze commissie regelmatig gediscussieerd over de aanstellingsprocedure van de gouverneur. Het is verheugend om vast te stellen dat, nu de benoemingen gebeurd zijn, de kwaliteit van de nieuwe gouverneurs niet in twijfel wordt getrokken. Dat is een belangrijke voorwaarde om de democratische instellingen op een goede manier te laten functioneren. Dat neemt niet weg dat er bij een volgende aanstelling opnieuw debat kan zijn over de manier waarop de aanstelling moet gebeuren.

Een goede gouverneur overstijgt de politieke belangen en context, al blijven persoonlijke politieke overtuigingen bestaan. Hij wordt een gouverneur van gans de provincie. Ook een burgemeester moet dat kunnen voor de inwoners van zijn gemeente. Maar de gouverneurs staan nog meer op een knooppunt van verantwoordelijkheden en interacties. De drie nieuwe gouverneurs hebben alvast intrinsiek de capaciteiten om dat op een heel goede manier te doen.

Het matroesjkamodel verwijst naar de Russische poppetjes, niet naar een populair tv-programma. De minister wil hierover geen misverstanden van welke aard ook laten ontstaan.

De minister en de gouverneurs hebben afgesproken dat ze elkaar drie keer per jaar structureel zullen zien. Op die vergaderingen wordt op basis van een uitgewerkte agenda informatie uitgewisseld en afspraken gemaakt. Daarnaast overlegt ook de administratie met de gouverneurs. Verder zijn er uiteraard permanente contacten over concrete dossiers die te maken hebben met het toezicht op de lokale besturen. Daar is het van belang dat de betrokken administraties, de gouverneur en de minister op dezelfde lijn zitten. De minister wil luisteren naar de ervaring en knowhow van de gouverneurs en wil ze ook enige bewegingsruimte geven. Maar ze hebben ook de volwassenheid om even terug te koppelen wanneer het om een delicaat dossier gaat. Ook in het kader van de fusies en de regiovorming zal het de komende weken en maanden nodig zijn om regelmatig met elkaar van gedachten te wisselen.

Kris VAN DIJCK,  
voorzitter

Maike DE VREESE,  
verslaggever

**Gebruikte afkortingen**

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
ARIEC	Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentrum
EGTS	Europese groepering voor territoriale samenwerking
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat